

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 511/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 266/2008-647 z 24. júna 2010 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 266/2008-647 z 24. júna 2010 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 1. apríla 2004 domáhala určenia neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 25. mája 2001 proti A. Š., B. (ďalej len „odporca“).

Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 53/2003-460 z 28. septembra 2005 tak, že návrh sťažovateľky zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti napadnutej zmluvy o budúcej zmluve.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 20/2006-503 z 19. apríla 2007 rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil a rozhodol, že zmluva o budúcej zmluve je neplatná.

Rozsudok krajského súdu napadol odporca dovolaním, o ktorom najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008 rozhodol, že rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd napokon rozsudkom č. k. 3 Co 266/2008-647 z 24. júna 2010 o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 53/2003-460 z 28. septembra 2005 rozhodol tak, že ho potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd týmto rozhodnutím, *„ktoré bolo vydané v súlade so záväzným právnym názorom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho“*, porušil jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka svoje tvrdenie odôvodnila tým, že «Dovolací súd... vychádzal výlučne z názoru, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k spornej otázke existencie práva alebo povinnosti, nie je daný

naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v samostatnom konaní...

Sťažovateľka, ktorá sa nachádzala v stave právnej neistoty, bola... nútená obrátiť sa na príslušný súd so samostatným návrhom na určenie neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve..., čo aj urobila... a vzhľadom na možné dôsledky vyplývajúce zo Zmluvy o predaji časti podniku nemohla čakať na to, kedy odporca podá návrh na nahradenie prejavu vôle, aby sa v tom konaní vyriešila otázka platnosti Zmluvy o budúcej zmluve..., ktorá má podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k nahradeniu prejavu vôle súdom, povahu len predbežnej otázky.

Aj keby sťažovateľka nepodala samostatný návrh na určenie neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve..., a čakala by na podanie návrhu na nahradenie prejavu vôle odporcom, aby sa v tom konaní vyriešila ako predbežná otázka platnosti Zmluvy o budúcej zmluve..., dostala by sa tak do stavu ešte väčšej právnej neistoty, a to nielen z dôvodu hrozby odstúpenia od Zmluvy o predaji časti podniku zo strany F. SR, ale aj z dôvodu možnosti využitia dispozičného práva odporcu (v konaní o nahradenie prejavu vôle v postavení navrhovateľa) vziať za konania návrh na jeho začatie späť, čím by došlo k zastaveniu konania a o platnosti resp. neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve... by nebolo vôbec rozhodnuté!

Je potrebné v tejto súvislosti poukázať na významnú skutočnosť, že odporca podal vzájomný návrh, ktorým sa domáhal, aby súd nahradil prejav vôle navrhovateľky k uzavretiu kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva bytu až dňa 05. 08. 2003, teda až 4 mesiace po tom, ako bol podaný predmetný návrh sťažovateľky na určenie neplatnosti Zmluvy o budúcej zmluve, čo už bolo v čase, kedy by bol F. SR oprávnený odstúpiť od Zmluvy o predaji časti podniku, nebyť postupu, ktorý zvolila sťažovateľka a obrátila sa samostatným návrhom o určenie neplatnosti Zmluvy o budúcej zmluve a o vydanie predbežného opatrenia na príslušný súd. Krajský súd spolu s najvyšším súdom nepochopiteľne označili takýto postup navrhovateľky, ktorý zvolila na ochranu svojich práv za nástroj procesne nevhodný (nepripustný). Nebyť takéhoto, podľa krajského a najvyššieho súdu „nepripustného“ a „procesne nevhodného“ postupu sťažovateľky, mohla nastať a bez akýchkoľvek pochybností si dovoľíme tvrdiť, že by aj nastala situácia, kedy by F. SR odstúpil od Zmluvy o predaji časti podniku z dôvodu nesplnenia povinnosti sťažovateľky...,

pričom splnenie tejto povinnosti je nemožné, nakoľko je viazané na absolútne neplatný právny úkon...

Dovolací súd v rámci riešenia otázky naliehavého právneho záujmu sťažovateľky... nevzal na zreteľ všetky okolnosti, dôsledkom ktorých bolo sťažovateľkine právne postavenie ohrozené, čo vyvolávalo u sťažovateľky stav právnej neistoty, ktorý nebolo možné odstrániť iným právnym prostriedkom ako samostatnou určovacou žalobou, ale výlučne vychádzal len z názoru, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k spornej otázke existencie práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v samostatnom konaní.

Je neprípustné, aby... sťažovateľka nemala možnosť obrátiť sa v stave objektívnej právnej neistoty s návrhom na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je na príslušný súd, ale by bola nútená tento stav trpieť a čakať na to, kedy niekto iný podá osobitný návrh, aby sa v tom konaní ako o predbežnej otázke rozhodlo aj o tom, čoho sa navrhovateľka nemohla domáhať samostatným určovacím návrhom, a to za predpokladu, že zo strany navrhovateľa nebude v rámci jeho dispozičného oprávnenia návrh za konania vzatý späť!

Vyššie uvedeným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 266/2008-647 zo dňa 24. 06. 2010 v spojitosti s rozsudkom najvyššieho súdu zo dňa 30. 07. 2008, sp. zn. 3 Cdo 199/2007, došlo u sťažovateľky k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spočívajúceho v práve na prístup k súdu, a to v nevytváraní procesnoprávných podmienok sťažujúcich prístup na súd...

Nesprávnym posúdením procesnej požiadavky [§ 80 písm. c) OSP] existencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľa v predmetnom konaní, sa sťažovateľke zabránilo v prístupe na súd a meritórnemu prerokovaniu predmetnej veci nie len v dovolacom ale aj v odvolacom konaní...

Krajský súd v spojitosti s najvyšším súdom tak dali prednosť dodržaniu procesnej podmienky upravenej v § 80 písm. c) OSP pred rešpektovaním princípu právnej istoty sťažovateľky, a to aj napriek tomu, že konkrétne okolnosti jednoznačne nasvedčovali, že táto

istota bude narušená, čím sa zabránilo meritórnemu prerokovaniu veci sťažovateľky v rozpore s právom na účinnú súdnu ochranu.».

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu a inú prácu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 266/2008-647 z 24. 06. 2010 v spojitosti s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 199/2007 zo dňa 30. 07. 2008... porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 266/2008-647 z 24. 06. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 16.500,- €..., ktoré jej je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť spoločnosti P. spol. s r. o. trovy konania v sume 303,31 €... na účet jej právneho zástupcu JUDr. O. Š..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

Zároveň sťažovateľka podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) podala ústavnému súdu návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení a odložení vykonateľnosti napadnutého právoplatného rozhodnutia, ktorý odôvodnila tým, že *„s predmetným konaním bezprostredne súvisí niekoľko ďalších súdnych konaní..., ktoré sú prerušené do právoplatného rozhodnutia predmetného sporu. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré napádame je vykonateľné, pričom ním dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky hrozí, že pokračovaním v prerušených konaniach, ako aj v iných konaniach, pre ktoré má rozhodnutie súdu v predmetnom konaní význam..., pred tým než Ústavný súd... rozhodne o podanej sťažnosti, by nastal právny stav, ktorý by bolo možné napraviť len s nepomernými ťažkosťami, nehovoriac o tom, že by si, vzhľadom na rýchlosť súdnych konaní, vyžadoval na nápravu dlhý čas.*

Sťažovateľka je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. Napadnutým rozsudkom krajského súdu... jej bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi trovy... konania... Spolu s trovami prvostupňového konania... je sťažovateľka povinná zaplatiť odporcovi trovy... v celkovej výške 1.047,14 €.

V súčasnosti je všeobecne známa zložitá finančná situácia v zdravotníctve. Táto situácia sa prejavuje aj u sťažovateľky, ktorá nie len v dôsledku limitov stanovených zdravotnými poisťovňami, ale i v dôsledku oneskorenej úhrady faktúr zo strany zdravotných poisťovní, nemôže poskytovať zdravotnú starostlivosť v maximálnom rozsahu a je nútená všetky finančné prostriedky využívať na prevádzku zdravotníckeho zariadenia. Vzhľadom k tomu, že napadnutý rozsudok krajského súdu je právoplatný a vykonateľný, jeho okamžitým výkonom hrozí sťažovateľke závažná ujma v podobe obmedzenia poskytovania zdravotnej starostlivosti.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 266/2007-647 z 24. júna 2010 v spojitosti s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 53/2003-460 z 28. septembra 2005, ktorým bol návrh sťažovateľky na neplatnosť právneho úkonu zamietnutý z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva:

«Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala vyslovenia neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve...

Rozsudok odôvodnil tým, že navrhovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem, ktorý by preukazoval, že by jeho postavenie bez takéhoto určenia bolo právne neisté...

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Žiadal rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrhu vyhovieť...

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že zmluva o budúcej zmluve uzavretá medzi odporcom a P. zo dňa 25. 5. 2001... je neplatná...

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie...

Odvolačí súd opätovne prejednal odvolanie..., oboznámil sa s obsahom spisov Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 19 C 2/2004, 10 C 16/2004, 13 C 279/2005, 11 C 137/2006 a 8 C 328/2007 a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné...

Žaloba o určenie vlastníckeho práva predstavuje jeden z právnych prostriedkov ochrany vlastníka, má svoj základ v § 80 písm. c) O. s. p., podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Základným procesným predpokladom úspešnosti takejto žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Žaloba domáhajúca sa určenia podľa § 80 písm. c) O. s. p. nemôže byť spravidla opodstatnená tam, kde možno žalovať, o splnenie povinnosti podľa písm. b) tohto ustanovenia. Aj v prípade, kedy možno žalovať o splnenie povinnosti, môže byť naliehavý právny záujem na určení daný vtedy, ak sa tým vytvorí pevný právny základ pre právne vzťahy medzi účastníkmi a predíde sa prípadným ďalším žalobám o plnenie alebo ak žaloba o splnenie povinnosti nerieši alebo nemôže riešiť celý obsah alebo dosah sporného právneho vzťahu alebo práva (4 Cdo 96/2008).

Odvolačí súd na základe uvedeného vyššie je toho názoru, že v danej veci je daný naliehavý právny záujem na danom určení, ako to požadoval navrhovateľ vo svojej žalobe. Predmetnou žalobou by sa vytvoril pevný právny základ pre právne vzťahy medzi účastníkmi a predišlo by sa prípadným ďalším žalobám medzi účastníkmi o plnenie a vyriešila by celý obsah a dosah právneho vzťahu a práva. Vyriešením predmetného sporu by odpadli spory, ktoré v súčasnosti medzi navrhovateľkou a odporcom, prípadne navrhovateľkou a inými subjektmi ohľadom predmetnej zmluvy prebiehajú.

Podľa § 243d ods. 1 O. s. p. ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný...

Odvolačí súd vzhľadom na uvedené vyššie je však zo zákona viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý vyslovil, že otázka platnosti zmluvy o budúcej zmluve..., ktorú žiadal navrhovateľ vyriešiť na základe samostatne podanej žaloby, sa tak či tak má riešiť ako predbežná otázka v inom súdnom konaní začatom na základe inej žaloby

(o nahradenie vyhlásenia vôle). Keďže táto otázka má vo vzťahu k inej otázke... povahu len predbežnej otázky, ktorá i tak bude riešená v inom súdnom konaní, nemá navrhovateľ v danom prípade naliehavý právny záujem na ňou požadovanom určení...

Odvolací súd nemôže byť viazaný Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 105/09-21 zo dňa 15. 4. 2009...

Ústavný súd poukázal na to, že pri posudzovaní tejto právnej otázky nemôže súd aplikovať zákon a judikatúru mechanicky, ale vždy musí vychádzať zo všetkých známych, okolností konkrétneho prípadu. V danom prípade možno za takúto významnú okolnosť považovať skutočnosť, že aj keď podľa svojho obsahu je žalobou napadnutá zmluva o budúcej kúpnej zmluve synalagmatickej povahy, nemožno spravodlivo očakávať, že sa jej naplnenia bude domáhať strana, ktorá ju považuje za absolútne neplatnú. V tomto smere prisvedčil sťažovateľke (navrhovateľovi), že bez vyriešenia otázky platnosti predmetnej zmluvy v samostatnom konaní bude do budúcnosti odkázaná na vôľu a rozhodnutie druhej zmluvnej strany, či a kedy uplatní svoje právo na súde návrhom na nahradenie prejavu vôle súdom. Striktné trvanie na dodržaní procesnej podmienky upravenej v § 80 písm. c) O. s. p. nemôže mať pri zachovaní ústavne konformného výkladu a aplikácie právnych predpisov prioritu pred rešpektovaním princípu právnej istoty účastníkov súdneho konania, ak konkrétne okolnosti nasvedčujú možnosti, že táto istota bude narušená, inými slovami, ak by bolo ohrozené právo žalobcu (v danom prípade vlastnícke právo) alebo ak by sa bez rozhodnutia o jeho určovacej žalobe stalo ich postavenie neistým.

Odvolací súd napriek konštatovaniu v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že otázka platnosti zmluvy o budúcej zmluve,... sa tak či tak má riešiť ako predbežná otázka v inom súdnom konaní začatom na základe inej žaloby skúmal otázku rešpektovania princípu právnej istoty v danom prípade, ako aj skutočnosť, či rozhodnutím odvolacieho súdu by nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú ochranu zaručenú ústavou a právo na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru.

Z konaní; ktoré sú vedené na Okresnom súde Bratislava II, najmä v konaní sp. zn. 19 C mal odvolací súd preukázané, že v predmetnom konaní sa domáha navrhovateľ (v tomto konaní odporca) nahradenia prejavu vôle a to k zmluve o kúpe bytu (ktorý je predmetom zmluvy o budúcej zmluve, ktorej neplatnosti sa v predmetnom konaní domáha navrhovateľ). V predmetnom konaní má možnosť navrhovateľ predložiť všetky dôkazy, ktoré predkladal v predmetnom konaní a domáhať sa v tomto konaní vyriešenia platnosti zmluvy

o budúcej zmluve na základe tých argumentov, ktoré predložil v predmetnom konaní. Povinnosťou súdu bude sa s týmito argumentmi zaoberať a z úradnej povinnosti bude musieť vyriešiť predbežnú otázku platnosti zmluvy (či zmluva spĺňa zákonom predpísané náležitosti, či existuje predmet, ktorý by sa mal previesť do vlastníctva odporcu, či predmetný objekt je bytovým domom a tým, či na byt, ak existuje vzťahuje zákon č. 182/1993 Z. z. a ďalšie námietky vznesené v predmetnom konaní). Vzhľadom na toto konanie nie je možné konštatovať, že by rozhodnutím v predmetnom konaní došlo k porušeniu práv na súdnu ochranu a práva na spravodlivé konanie.

Odvolací súd po preskúmaní veci po zrušení rozsudku Najvyšším súdom Slovenskej republiky dospel k záveru, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav veci a jeho právny záver je zákonu zodpovedajúci. V odvolaní sa neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa jeho právneho hodnotenia, ani takými, o ktorých by súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nebol mal vedomosť alebo ktoré by nebol uvážil. Z konania pred súdom prvého stupňa i odvolacím súdom iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Odvolací súd ustálil vecnú správnosť odvolaním napadnutého prvostupňového rozhodnutia a podľa § 219 O. s. p. ho potvrdil.»

Ako vyplýva z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, krajský súd uviedol rozhodujúce skutočnosti, ktoré ho v konečnom dôsledku viedli k verdiktu o potvrdení odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 53/2003-460 z 28. septembra 2005. Odvolací súd sa zjavne riadil právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008 [v súlade s ustanovením § 243 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], v ktorom bolo okrem iného zreteľne uvedené, že otázka platnosti alebo neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve má byť riešená v inom konaní ako predbežná otázka. Odvolací súd aj konkretizoval, že týmto konaním má byť konanie o nahradenie prejavu vôle súdom.

Krajský súd v rámci odvolacieho konania zistil, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 2/2004 je jeho predmetom práve nahradenie prejavu vôle na uzavretie zmluvy o kúpe bytu, v rámci ktorého sa bude môcť sťažovateľka domáhať

vyriešenia ako predbežnej otázky, či zmluva o budúcej zmluve z 25. mája 2001 je, alebo nie je platná.

Za tejto skutkovej okolnosti ústavný súd nepovažuje postup a rozhodnutie krajského súdu za také, ktoré by nebolo v súlade s dikciou zákona alebo by dokonca zákonu odporovalo. Ústavný súd tiež zastáva názor, že rozhodnutie krajského súdu neodporuje ani uzneseniu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 105/09 z 15. apríla 2009, o závery ktorého sa sťažovateľka pri argumentácii tvrdenia o porušení jej základného práva v ústavnej sťažnosti oprela.

Práve prebiehajúce konanie o nahradenie prejavu vôle súdom (sp. zn. 19 C 2/2004) by malo byť tým konaním, na ktoré poukazujú tak rozsudok najvyššieho súdu z 30. júla 2008 (vo všeobecnosti), ako aj napadnutý rozsudok krajského súdu z 24. júna 2010 (v konkrétnosti), ktoré v konečnom dôsledku dá odpoveď na spornú predbežnú otázku (ne)platnosti zmluvy o budúcej zmluve, a teda vyrieši aj stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza. Zároveň je toto konanie tou skutočnosťou, pre ktorú sa krajský súd vo svojej podstate svojím rozhodnutím nedostal do rozporu s názorom ústavného súdu vyjadreným v uznesení z 15. apríla 2009. Ústavný súd znovu pripomína, že pri posudzovaní možného porušenia základných práv alebo slobôd musí prihliadať na konkrétne okolnosti tej–ktorej preskúmvanej veci. V konkrétnostiach danej veci je odstránenie právnej neistoty sťažovateľky vo vzťahu k spornej otázke možné práve v prebiehajúcom inom konaní vedenom okresným súdom. Práve tento moment, tak ako to správne naznačil vo svojom rozhodnutí krajský súd, nerobí jeho rozhodnutie takým, ktorým by došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, prípadne práva na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd sa nestotožnil s tou časťou argumentácie sťažovateľky, v ktorej tvrdí, že jej právna istota bude opäť ohrozená, ak odporca v konaní o nahradenie prejavu vôle vezme v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 2/2004 svoj návrh späť.

Podľa § 96 ods. 1 OSP navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 96 ods. 2 OSP súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Citované ustanovenia teda nevylučujú, aby aj v sťažovateľkou predostretom prípade späťvzatia návrhu na nahradenie prejavu vôle nedošlo k odstráneniu jej právnej neistoty.

Taktiež pre prípad odstúpenia od kúpnej zmluvy F. Slovenskej republiky pre nesplnenie podmienok uvedených v zmluve má sťažovateľka možnosť obrátiť sa na všeobecný súd, a tak sa uchádzať o ochranu svojich práv.

Je však potrebné zdôrazniť, že na obe sťažovateľkou uvádzané situácie v tomto štádiu konania možno nazerať iba v hypotetickej rovine, preto je predčasné tieto z ústavnoprávneho hľadiska bližšie rozvádzať, prípadne posudzovať.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu sú zrejmé dôvody, na základe ktorých ako odvolací súd dospel k záveru o potrebe potvrdenia odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu, pričom tieto dôvody nemožno považovať za odporujúce pravidlám logiky alebo ich označiť v inom smere za excesívne.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nezistil, že by postup krajského súdu a jeho rozsudok č. k. 3 Co 266/2008-647 z 24. júna 2010 v okolnostiach danej veci signalizoval príčinnú súvislosť s možným porušením označených práv sťažovateľky.

Postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Krajský súd v danom prípade neporušil označené práva sťažovateľky nesprávnou, príp. svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd nad rámec považuje za potrebné uviesť, že aj keď sťažovateľka vo svojej sťažnosti ústavnému súdu zvýraznila, že porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí v porušení jej práva na prístup k súdu, a to v nevytváraní procesnoprávných podmienok sťažujúcich prístup na súd, ústavný súd jej sťažnosť neodmietol pre nedostatok svojej právomoci [z dôvodu možnosti podania dovolania podľa § 237 písm. f) OSP], aj napriek indikovaniu tohto dôvodu, a to vzhľadom na závery

uvedené v rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré by boli s vysokou pravdepodobnosťou zohľadnené v prípadnom ďalšom dovolacom konaní.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať návrhom sťažovateľky na vydanie dočasného opatrenia

Ústavný súd nerozhodoval ani o tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka požadovala zrušiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, ako aj rozhodnúť o priznaní jej primeraného finančného zadosťučinenia a trov konania, pretože rozhodnutie o týchto je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), k čomu v danom prípade nedošlo.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010